

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

בתנא דבי אליהו (פרק יז) כתב בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה. פירש מהר"ץ דושינסקיא זצ"ל בדרך הלצה, דבשעה ששישים רבוא אנשים דחקו את עצמם לומר למשה נעשה ונשמע, היה ממש סכנות נפשיות, מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, כלומר על ידי קבלת התורה תצטרכו ליתן מומון, ובוודאי לא יהיה כל כך דוחק עוד. (ארו בלבנון)

רחמנות, כי לבו כואב לראות יהודי נשבר ונדכה, וזה אינו נקרא צדקה, כי למען עצמו עשה זאת, ורק לאחר שנתן לו כבר, אז נותן עוד פעם לקיים מצות צדקה כי אז אינו נותן בשביל רחמנות אלא לקיים מצות צדקה, כמאמר הפסוק "נתון נתן לו" שיתן ויחזור ויתן, "ואל ירע לבבך בתתך לו" שלא תתן לו רק בשביל שלא ירע.

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו" (כה, ב)

בזמן שיש לבני רצון ונדיבות לב לקיים מצוות לשם שמים, אומר השי"ת "לי תרומה" - אני הקב"ה בא לידי התרוממות שכשישראל עושים רצונו של מקום, מוסיפים הם כח בפמליא של מעלה. (קדושת לוי)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

מדוע כתוב "ויקחו לי תרומה" ולא כתוב "ויתנו לי תרומה"?

כך אמרו חז"ל במדרש רבה: "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, עושה העני עם בעל הבית".

מעשה שהיה בגאון רבי הלל מקולאמיא, מגדולי תלמידי ה"חתם סופר", אשר בהיותו בחור ישיבה התאכסן ואכל אצל אחד מבעלי הבית שבעיר פרשבורג. יום אחד האריך ה"חתם סופר" באמירת השיעור, ורבי הלל איחר

לארוחת צהריים בבית מארחו. כעס בעל הבית על בחור הישיבה, צעק עליו והעליב אותו מאד. עזב רבי הלל את הבית בבושה ושלח להודיע למארחו כי מיום זה והלאה לא יוכל עוד

להתארח בביתו. הבין בעל הבית כי טעה ולא נהג כראוי, לכן בא אל הישיבה וכאשר פגש את רבי הלל שאל: על מה חרי האף הגדול? מדוע אינך רוצה לבוא אל ביתי עוד?

'תוכו רצון אהבה'

מבאר האלשי"ך הק', השראת השכינה במשכן הייתה על ידי הרצון שבני ישראל הראו בנתינת מחצית השקל, כלומר יותר **היו צריכים להראות את הנכונות שלהם לתת מאשר את הכסף עצמו.**

ב'חקל יצחק' מובא על מה שדרשו רז"ל (במדבר רבה יב, ג) מלמד שנתקשה משה רבינו במצוות מחצית השקל, ונטל הקדוש ברוך הוא כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד והראה לו למשה ואמר זה יתנו - כזה יתנו!

משה רבינו נתקשה, כיצד יתכן להביא מחצית השקל, בה יקנו קרבנות ציבור, ותמידים להקרבה היומומית, ויתכפר לבני ישראל, **ותשובה מה תהא עליה?**

הראה לו הקב"ה מטבע של אש. לפי אחד הפירושים היה איסוף מחצית השקל לאחר מעשה העגל, אמר הקב"ה: כעת יש לכם הזדמנות, אם תביאו את מחצית השקל באותה התלהבות שנתתם את הזהב לעגל **בכך תגלו את שאיפתכם האמיתית להשראת השכינה ובכך ינופר לכם.**

זהו מטבע של אש, אש הרצון הבורחת בקרבנו תמיד אם מפנים אותה לאפיק החיובי...

שיחות קודש - ספינקא תשע"ד

לעי"נ

הרה"צ **פנחס בן ר' בנימין ביוש**
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

הרה"ק מווארקא זי"ע נכנס פע"א לעשיר אחד, וכאשר ביקש ממנו סכום לצדקה ענה לו העשיר בלאו, וככל היותר שניסה הרה"ק לטעון שאכן יתן, התעקש העשיר עצמו יותר ויותר שלא יתן. עד שהגיע הדבר לזה שהעשיר קרא בקול, שהוא ממש לאיבוד הזמן מה שהוא נשאר יושב כאן, כי במילא לא יתן... ענה לו הרה"ק שזהו אינו, כי הרי ידעינן מחז"ל שהיצר הרע בא לו להאדם מיד כשנולד, כי יצר לב האדם רע מנעוריו, אבל היצר טוב בא לו רק משנת הי"ג ואילך, והנה מאחר שהיצר הרע זקן יותר על כן הוא מדבר בכל עת קודם, ואי לזאת, אני יודע שעד כאן דברי היצר הרע, ואני ממתין שכבר יבוא תור היצר טוב לדבר, דאף

שהוא הצעיר, מ"מ גם הוא רשאי עכ"פ לדבר.

הגה"ק רר"ב מפשיסחא נהג עצמו כשנתן צדקה היה משנה הדבר פעמיים, נתן פעם אחד וחזר ונתן עוד, פעם שאל אותו עני ממה נפשך אם כבודו רוצה לתת לי יותר למה אינו נותן את הכל בבת אחת, למה עליו לחלקו לשני פעמים, ענה הרה"ק במתק לשונו כי בפעם הראשון הוא נותן לו מחמת

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

”וציפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו” (כה, יא)

מבואר שהארון היה זהב מבפנים וזהב מבחוץ, ובתוכו עץ. ושמעתי לרמזי בזה, ישנם אנשים שמבחוץ מתנהגים למופת, ממש 'לב זהב', מגישים הם עזרה לכל הנצרך, אבל כאשר מגיעים לביתם, פתאום נעשים משהו אחר ושם אינם יודעים להטות שכם ולהגיש עזרה. דבר זה מגונה, כי אדרבה האדם נמדד דווקא לפי התנהגותו בבית, וכפי המובא בשם רבי חיים ויטאל זצ"ל שהמקום האמתי של תיקון המידות ועידונם הוא ביתו של האדם.

מאיך ישנם אנשים שיודעים לעזור רק בבית, לנשותיהם ולבני ביתם, אך לאנשים בחוץ כאילו שכחו שיש מצות חסד. גם זה לא טוב, שהרי כל ישראל אחים, וצריך לעשות חסד עם כל בריה בעולם, גם אם אינו נמנה בדיוק עם בני משפחתו, או עם חוג קהילתו וכדומה. לכן אמר הפסוק "וציפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ", שכיון שהמידות הם קודמות לתורה והם ציפוי לארון הרומז על התורה, לומר שבשביל להיות בעל תורה, צריך להיות 'מצופה זהב טהור' שהם מידות טובות, גם 'מבית' כשהוא בביתו, וגם 'מבחוץ' כלפי אנשים אחרים.

אמנם האמצע היה מעץ ולא מזהב טהור, לרמזי שכל זה רק במידותיו יהיה זהב טהור, אך בעצמו יהא כמו עץ, שלא יהיה בעל גאווה, אלא יהא ענו ויאחז עצמו כעץ פשוט, ורק כך תוכל התורה להיתפס אצלו, כי התורה הולכת רק למי שמקטין את עצמו ומתנהג בענוותנות. וכן כתב החיד"א "הארון היה מצופה זהב מבית ומחוץ, כך תלמיד חכם שהוא כלי מחזיק התורה צריך שהיא תוכו כברו, ואף שיש חומר והוא בשר ודם, צריך להשתדל שהחומר יכלכל את הצורה שכמעט אינו ניכר חומר שבו, כמו הארון שבתוכו עץ ולא ניכר אלה הזהב המצפהו, כך התלמיד חכם על ידי מידות טובות וענוותנותו מבית ומחוץ כמעט מכסה את עצמיותו". (הפרשה המחכימה)

”ומזלגותיו” (כו, ג)

הרה"ק רבי מרדכי יוסף מראדזין זצ"ל שהה פעם באטוואצק עם הרה"ק רבי יוסף מאמשינאו זצ"ל, ובתוך שיחתם אמר הרה"ק מראדזין להפליא אודות חסידי פולין.

סיבת התפעלותו היתה מחמת שסיפר לו חסיד אחד שנוזמן להיות בעיר פטרבורג, והפליא לפניו יהודי פטרבורג, שנתארח אצלו אחד מתושבי פטרבורג, וראה והנה מוכן לפניו 'קראצער', היה זה מזלג, אלא שהחסידי מפולין מעולם לא ראה כזאת לאכול עם מזלג, ולתומו חשב שזה כלי מיוחד לשריטה, שאם יצטרך לשרוט בעצמו באמצע אכילתו, יהיה מוכן לפניו הקראצער, כדי שלא יגע בידיו במקום מכוסה ויצטרך ליטול את ידיו.

עד היכן הדברים מגיעים בתמימותו של חסידי פולין, סיים הרה"ק מראדזין, ראשית שלא ידע שזה מזלג, ושנית שהיה פשוט בעיניו שכלי השריטה הוא כדי שלא ליגע במקום מכוסה... (ימות עולם ערך הרה"ק

מראדזין אות ב')

ענה לו רבי הלל כך: אתה הרי מקבל חלק בתורה שאני לומד ובתמורה אתה נותן לי מקום ללון ומזון להחיות את נפשי. אולם אם מסחר הוא זה ושותפים אנחנו, מה מקום יש לך להתרגז עלי כאשר אני מאחר אל ביתך? והרי עסקתי בתורה בזמן זה, לא בכדי אחרתי לבוא. אין זאת סיים רבי הלל כי לדעתך אתה "נותן" ואני "מקבל", ואם כך הם פני הדברים אינני מעוניין בכך משום שאיני חפץ להיות נתמך.

”מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי” (כה, ב)

מסופר כשהמקובל הרב יצחק כדורי זצ"ל בנה את הישיבה שלו, החל בגיוס תורמים לבניין המפואר. ניגש אליו אחד מהאחים ספרא (שידועים כעשירים גדולים ובעלי לב רחב) ושאל אותו: "מחילה הרב בכמה מדובר? אני אתן את הכל ובלבד שהרב לא יכתת את רגליו..."

נדהם האיש לגלות שהרב סרב לקבל ממנו את כל הסכום, בטענה שהוא מעוניין שכולם יהיו שותפים בזכות הזו... כך גם אומר הקב"ה לבני ישראל: "מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי" למרות שבני ישראל יצאו ברכוש גדול ממצרים, והיה ביכולתו של כל אחד מהם לבנות את המשכן לבדו. אולם הקב"ה ביקש לזכות את כולם במצווה החשובה של בניית המשכן משום כך ציווה: "מאת כל איש..."

”ויקחו לי תרומה” (כה, ב)

במדרש (שמו"ר פר' לג, א): הדא הוא דכתיב (משלי ד, ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזובו". ונלאו המפרשים לפרש הקשר ביניהם.

ובדרך הפשט כתב הרה"ק בעל 'אמרי חיים' מוויזניץ זצ"ל לפרש בדרך צחות, שבאו חז"ל בדברי המדרש להוציא מלבן של אנשים החושבים כי בנתינת צדקה יכול אדם לפטור את עצמו מלקיים שאר מצוות התורה, לכך מזהיר המדרש שאע"פ שקיים "ויקחו לי תרומה" בנדבת הלב, עדיין אין זה פוטרו מ"תורתני אל תעזובו" דהיינו מלקיים שאר משפטי התורה. (מפי ספרים וסופרים)

”ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו.... זהב וכסף ונחושת” (כה, ב-ג)

ביאר הג"ר עקיבא אייגר זצ"ל, אמר השי"ת למשה רבנו שיאמר לבני ישראל, במה שנוגע לי - לשמי, די בכוונת הלב בלבד, רחמנא ליבא בעי (סנהדרין קג:). "מאת כל איש אשר ידבנו לבו" - נדיבות הלב, "תקחו את תרומתי" - התרומה שלי. אולם כעת עבור בניית המשכן, אין די בנדבת הלב גרידא, רק צריך זהב וכסף ונחושת ממש. (אביר הרועים)